

Eessõna 2024. aasta konkurentsipoliitika aruandele

Juhtiv asepresident ja konkurentsivolinik Teresa Ribera

Mul on hea meel osaleda esimest korda konkurentsipoliitika aruande koostamises. Iga-aastane konkurentsipoliitika aruanne annab võimaluse teha kokkuvõtteid ja arutleda tuleviku üle, mis on eelkõige oluline uue ametiaja alguses.

Praegused poliitikaalgatused sünnivad sügava ebakindluse ja volatiilsuse ajal. Tuttavaks saanud maailm muutub iga päevaga. Samal ajal on alanud Venemaa ebaseadusliku Ukraina-vastase agressioonisõja neljas aasta. Sõjal on olnud suur mõju ka ELile, muu hulgas energiatarnete relvana kasutamise tõttu. Kõige selle taustal tuleb kiiresti tegeleda kliimakriisi ja selle tagajärgedega, parandada konkurentsivõimet ja suurendada kerksust.

See nõuab otsustavaid samme majanduse muutmiseks süsinikuvabaks, kerkseks, õiglaseks, aga samuti tulevikukindlaks. Jätkata tuleb kvaliteetsete töökohtade loomist. Euroopa Liit peab tooma oma kodanikele ja ettevõtjatele heaolu ning olema ülemaailmsel areenil konkurentsivõimeline.

EL on ülesande kõrgusel. Euroopa Komisjoni tehtud konkurentsivõime kompassi algatusega on loodud laiapõhjaline strateegiline raamistik edasise tegevuse kujundamiseks. Konkurentsivõime kompassi algatuse elluviimisel lähtutakse ka kaugelevaatavast puhta tööstuse kokkuleppest, millega püütakse kaotada innovatsioonilõhet, pidurdada süsinikuheidet ja edendada ringmajandust, et hoogustada majanduskasvu, vähendada ülemäära sõltuvust ja kasvatada kerksust. Kokkulepe lähtub Euroopa tugevatest külgedest, kiirendades üleminekut kestlikule, konkurentsivõimelisele ja kaasavale majandusele viisil, mis võimaldab tehnoloogilist arengut ja konkurentsivõime kasvu.

Nendele eesmärkidele aitavad jõuda konkurentsipoliitika ja õigusaktide täitmise tagamine. Ehkki majandust tuleb kohandada reaalse turuolukorraga, tuleks ühtlasi jääda kindlaks õigluse, avatuse ja tõhususe aluspõhimõtetele. Sel viisil aitavad konkurentsipoliitika ja õigusaktide järgimine kaasa ELi ja selle kodanike paremale tulevikule veel pikkade aastate kestel.

Kuid pürgimused ettepoole tuginevad alati tehtud tööle.

Juhtiva asepresidendi Margrethe Vestageri juhtimisel saavutas komisjon 2024. aastal palju. Suuri edasiminekuid tehti üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektidega. Komisjon kiitis heaks esimese üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti, millega toetatakse teadusuuringuid, innovatsiooni ja tervishoiutoodete esmakordset tööstuslikku kasutuselevõttu ning ravimite uuenduslikke tootmisprotsesse. Lisaks kiitis komisjon heaks kaks üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti vastavalt vesinikutaristu ja vesinikkütusega sõidukite valdkonnas. Need murrangulised projektid võimaldavad asjaomastes uurimisvaldkondades suuri edusamme ning nende positiivne mõju kandub üle kogu ELile.

2024. aasta jooksul peatati järk-järgult riigiabi meetmete ajutise kriisi- ja üleminekuraamistiku olulised komponendid, kuna Venemaa tegevuse otsene ja kaudne mõju oli mitmes valdkonnas taandumas ning ELi majandus oli pidanud vapustustele hästi

KONKURENTSIPOLIITIKA ARUANNE 2024 – LÕPLIK EESSÕNA – 1-4-2025

vastu. Komisjon võttis siiski vastu 127 riigiabiotsust, millega kiideti heaks 24 liikmesriigi teatatud riiklikud meetmed, eelkõige üleminekut käsitlevates küsimustes.

Ka monopolidevastase võitluse ja kartellide valdkonnas oli komisjon 2024. aastal tegus, võttes vastu kümme otsust. Komisjoni monopolidevastaste otsuste seas olid mitmed olulised juhtumid, nagu *Mondelez*, *Vifor pharma*, *Teva Copaxone*, *Apple App Store Practices*, *Apple Pay* ja *Meta Facebook Marketplace*.

Aasta oli tegus ka ühinemiskontrolli vallas. Teatatud ühinemiste arv oli endiselt suur ja komisjon võttis vastu 398 ühinemisotsust, millest 351 lihtsustatud menetluse raames. Kaheksa omandamistehingut kiideti heaks täiendavate kohustustega ja ühtegi keelavat otsust 2024. aastal ei tehtud.

2024. aastal tegi komisjon märkimisväärseid edusamme digiturgude määruse täitmise tagamisel. Esimesed kuus pääsuvalitsejat esitasid 2024. aasta märtsis digiturgude määruse kohase vastavusaruande, mille peale käivitati ametlikult nõuetele mittevastavuse menetlus *Alphabeti*, *Apple'i* ja *Meta* suhtes. Aasta lõpupoole algatati kaks nõuetele mittevastavuse protsessi Apple'i vastu ja üks Meta vastu. Lisaks määras komisjon *Apple'i* pääsuvalitsejaks operatsioonisüsteemi *iPadOS* puhul, mida kasutatakse *iPadides*, ja *Bookingi* pääsuvalitsejaks veebipõhise vahendusteenuse *Booking.com* puhul.

2024. aastal astus komisjon märkimisväärseid samme välisriigi subsidiumide määruse täitmise tagamiseks, et kaitsta ühtset turgu ELi mittekuuluvate riikide antavate moonutavate subsidiumide eest. Aasta jooksul sai komisjon 102 teadet koondumiste kohta ja kiitis heaks ühe kavandatava koondumise, mille suhtes rakendatakse täiendavaid kohustusi. Lisaks tegi komisjon lennujaamade ja sadamate julgestusseadmete valdkonnas välisriigi subsidiumide määruse kohase esialgse läbivaatamise raames esimesed etteteatamata kontrollid.

Kõige sellega kaasnes töö konkurentsieeskirjade hindamiseks ja ajakohastamiseks, menetluste ühtlustamiseks ja ettevõtjate regulatiivse koormuse vähendamiseks.

See töö jätkub 2025. aastal ja kogu komisjoni praeguse koosseisu ametiaja jooksul. Euroopa on kujundamas õigusriikluse pinnalt uut ettevõtlus- ja ühiskonnamudelit, millega kaitsta konkurentsi kui puhta, õiglase ja konkurentsivõimelise ühtse turu ülesehitamise olulist osa.